

Mariia Pyylampi

Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden tapahtuma-avustusten arviointijärjestelmän kehittäminen

Opinnäytetyö

Kevät 2017

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosiokulttuurinen työ

Tekijä: Mariia Pyylampi

Työn nimi: Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden tapahtuma-avustusten arviointijärjestelmän kehittäminen

Ohjaaja: Jussi Kareinen

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 44

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukihakemusten tämänhetkisiä arviointikäytäntöjä sekä selvittää hakemusten arviointiin liittyviä haasteita ja ongelmia. Opinnäytetyön tavoitteena on luoda Tampereen kaupungin kulttuuripalveluille arviointityökalu, jonka tarkoituksena on yhtenäistää kulttuuripalvelujen tuotantotukihakemusten arviointikäytäntöjä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut, joka myöntää tuotantotukiavustuksia Tampereella järjestettäville tapahtumille.

Opinnäytetyön aineisto koostuu empiirisestä haastattelumateriaalista sekä Tampereen kaupungin kulttuuripalveluille vuonna 2016 saapuneista tuotantotukihakemuksista. Tampereen kaupungin kulttuuripalveluille luotu arviointityökalu pohjautuu kahteen empiiriseen aineistoon sekä kulttuurialan tapahtumatuotannon sekä projektijärjestämisen kirjallisuuslähteisiin.

Tampereen kaupungin kulttuuripalveluille luotu tuotantotukihakemusten arviointityökalu koostuu kahdesta osasta, joiden yhteistulosten perusteella arviointi tehdään. Ensimmäinen osa perustuu hakemuksen luokitteluun tapahtuman tyyppiin ja koon perusteella. Toinen osa perustuu pisteytysjärjestelmään, jossa saapuneet hakemukset pilkotaan arviointikokonaisuuksiin. Jokaiselle arviointikokonaisuudelle (6) on koottu kriteeristö, jonka perusteella kokonaisuus pisteytetään. Arviointityökalun tarkoituksena on vastata Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden kohtaamiin haasteisiin tuotantotukien arvioinnissa.

Opinnäytetyön lopussa esitetään kehitysehdotuksia Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukijärjestelmään ja pohditaan, millaisia muutostarpeita arviointityökaluun mahdollisesti kohdistuu tulevaisuudessa.

Avainsanat: apurahat, arviointi, kunnalliset palvelut, kulttuuriavustukset, kulttuuripalvelut, kulttuuritapahtumat, taiteen tukeminen

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: SeAMK School of Business and Culture

Degree programme: Cultural Management

Specialisation: Socio-cultural work

Author: Mariia Pyylampi

Title of thesis: The project grants of the Cultural Services of the City of Tampere – Developing a new evaluation tool for applications

Supervisor: Jussi Kareinen

Year: 2017

Number of pages: 45

Number of appendices: 2

The aim of this thesis is to study the project grants appropriated by the Cultural Services of Tampere. The Cultural Services grant financial support to cultural events arranged in the City of Tampere. The evaluation system of the project grant applications needs a closer examination and updating. The aim of this thesis is to create a new evaluation tool for assessing project grant applications. The new evaluation tool will standardize the current evaluation system. The client organization of this thesis is the City of Tampere and its Cultural Services.

The data of the thesis consist of two sets. The first set includes interviews which were carried out among the employees of the Cultural Services. The second one contains all the project grant applications from the year 2016. The evaluation tool is based on these two data sets, in addition to literature from the field of cultural event management and project organizing.

The evaluation of project grant applications will be carried out using the new evaluation tool, which falls into two parts. In the first section, the assessor sorts out the applications by project type. Then, the assessor evaluates the application in six segments. Each segment has its own assessment criteria. The new evaluation tool responds to the challenges the assessors met in the old evaluation system.

The future outlook of the future of project grants is under review at the end of this thesis. The entire project grant system of the Culture Services will be improved later this year and, at the same time, the new evaluation tool might undergo some changes, as well.

Keywords: art sponsorship, cultural events, cultural services, evaluation, grants, municipal services

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	7
1 JOHDANTO	8
1.1 Opinnäytetyön lähtökohdat	8
1.2 Opinnäytetyön tarkoitus	8
1.3 Opinnäytetyön eteneminen	9
2 TAMPEREEN KAUPUNGIN KULTTUURIPALVELUT	11
2.1 Tampereen kaupungin avustustoiminta ja sen yleiset periaatteet.....	11
2.2 Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut.....	12
2.3 Kulttuuripalvelujen tuotantotuet.....	12
2.3.1 Tuotantotukien myöntämiseksi esitetyt perusteet ja hakuohjeet.....	13
3 ARVIOINTI PÄÄTÖKSENTEOSSA	15
3.1 Mitä on arviointi?	15
3.2 Arvioinnin peruslähtökohdat ja arviointisuunnitelma	16
3.3 Arvioinnin tyypit ja arvioinnin lähestymistapa	18
3.4 Arviointiprosessi	19
3.5 Arviointi päätöksenteossa	19
4 HAASTATTELUAINEISTO.....	21
4.1 Haastatteluiden tausta	21
4.2 Haastatteluaineiston analyysi	22
4.2.1 Hyvän hakemuksen vähimmäisvaatimukset	22
4.2.2 Arviointiprosessiin liittyvät haasteet.....	23
4.2.3 Muutos- ja kehitysehdotukset	23
5 TUOTANTOTUKIA KOSKEVA AINEISTO.....	26
5.1 Kulttuuripalvelujen tuotantotuet vuonna 2016	26
5.2 Tuotantotukiaineiston analyysi.....	27
6 TUOTANTOTUKIHAKEMUSTEN ARVIOINTITYÖKALU	30

6.1 Arviointityökalun lähtökohdat	30
6.2 Genre-työkalu	31
6.3 Pisteytystyökalu	33
6.3.1 Kriteerit ja apukysymykset	33
6.3.2 Pisteytys ja painotus	37
6.4 Arviointityökalun yhteenveto	38
7 POHDINTA	40
LÄHTEET	43
AINEISTOT	45
LIITTEET	46

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Arviointisuunnitelman rakentaminen.....	17
Kuvio 3. Genre ja ryhmät.....	32
Kuvio 4. Hakemuksen arvioinnin apukysymykset.....	35
Kuvio 5. Sisällön arvioinnin apukysymykset.	35

Käytetyt termit ja lyhenteet

Arviointikriteeri	Arviointikriteeri on jonkin asian arvioinnissa käytettävä arviointiperuste. Ne ovat ratkaisevasti erottavia tunnusmerkkejä ja ne toimivat arvioinnin mittapuuna.
Avustustoiminta	Avustustoiminta tarkoittaa jonkun tahon toimintaa, jonka tarkoituksena on myöntää rahallista tukea jollekin tai joillekin kohteille.
Kriteeristö	Jonkun tietyn kohteen arvioinnin arviointikriteerien kokonaisuus.
Kulttuuripalvelut	Kunnan tehtäviin kuuluva kulttuuritoiminta, kuten museo-, teatteri- ja orkesteritoiminta, yleiset kirjastot sekä yleinen kulttuuritoiminta, johon kuuluu mm. avustustoiminta, tapahtumien järjestäminen ja tukeminen sekä lasten ja nuorten kulttuuripalvelujen järjestäminen.
Sote-uudistus	Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistus, jonka tarkoituksena on uudistaa koko julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä aluehallinnon tehtävät. Uudistuksen tekevät valtio ja kunnat.
Tuotantotuki	Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden myöntämä tapahtuma-avustus. Tuotantotukia myönnetään Tampereen alueella järjestettäviin kulttuuritapahtumiin.

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut myöntää tuotantotukiaavustusta Tampereen alueella järjestettäviin tapahtumiin. Tuotantotuet ovat harkinnanvaraisia ja niiden myöntämistä ohjaavat Tampereen kaupungin yleisen avustustoiminnan periaatteet. Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut käy läpi organisaatiouudistuksen vuonna 2017, jolloin myös tuotantotukia käsittelevän ja arvioivan työryhmän kokoonpano muuttuu. Organisaatiouudistus on luonut tarpeen kulttuuripalveluiden tuotantotukien arviointikäytäntöjen tarkastelulle.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukia koskevien arviointikäytäntöjen nykytila. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää arviointikäytäntöjä ja luoda kulttuuripalveluille tuotantotukihakemusten arviointia yhtenäistävä arviointityökalu. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut.

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus

Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukihakemusten arvioijina ja valmistelijoina toimivat kulttuuripalveluiden työntekijät. Arvioidut ja valmistellut hakemukset käsitellään tuotantotukikokouksessa. Lopullisen päätöksen myönnettävästä tuesta tekee kulttuuri- ja taideyksikön johtaja arvioinnin ja valmistelun pohjalta. Saapuneiden tuotantotukihakemusten arviointia ohjaavat tällä hetkellä avustustoiminnan yleiset periaatteet ja Tampereen kaupungin strategia, minkä lisäksi tuotantotukia käsittelevät työntekijät ja kulttuuri- ja taideyksikön johtajan käyttävät arvioinnissa omaa harkintaa.

Tuotantotukihakemusten arviointivaiheen tämänhetkisenä haasteena on, että arviointi ei ole yhtenäistä. Tämä johtuu useasta arvioijasta sekä yhteisten arviointikriteerien ja -käytäntöjen puuttumisesta.

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda arviointityökalu, joka antaa raamit ja yhtenäiset kriteerit hakemusten arvioinnille. Arviointityökalun tavoitteena on yhtenäistää tuotantotukihakemusten arviointia, kehittää tuotantotukihakemusten arviointikäytäntöjä sekä tehdä arviointiprosessista selkeämpi kulttuuripalveluiden työntekijöille.

1.3 Opinnäytetyön eteneminen

Opinnäytetyössä esitellään aluksi Tampereen kaupungin avustustoimintaa sekä avustustoiminnan yleiset periaatteet. Tämän jälkeen tarkastellaan Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden tuotantotukia ja nykyisiä tuotantotukihakemusten arviointikäytäntöjä.

Opinnäytetyössä on kaksi aineistoa, joiden avulla selvitetään Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tämänhetkiset tuotantotukihakemusten arviointikäytännöt, jotka liittyvät tuotantotukihakemusten arviointiin. Ensimmäinen aineisto koostuu haastatteluista, jotka toteutettiin Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen työntekijöille. Haastattelut kohdistettiin työntekijöille, jotka arvioivat saapuneita tuotantotukihakemuksia. Haastattelujen avulla selvitettiin Tampereen kaupungin tuotantotukien arviointikäytäntöjen nykytila sekä siihen liittyvät haasteet ja ongelmat. Haastattelujen tavoitteena oli selvittää tarpeet, jotka kohdistuvat suunniteltavaan arviointityökaluun.

Opinnäytetyön toinen empiirinen aineisto koostuu Tampereen kulttuuripalveluille vuonna 2016 saapuneista tuotantotukihakemuksista sekä niihin liittyvistä raporteista ja tehdyistä avustuspäätöksistä. Tämä aineisto koottiin yhdeksi tiedostoksi ja analysoitiin seuraavien muuttujien avulla: tapahtumalle myönnetty summa, tapahtuman kesto, tapahtumatyyppi sekä tapahtuman rahoitus. Aineiston tarkoituksena oli selvittää, millaisin perustein tuotantotukia myönnettiin vuonna 2016, kuinka suuria avustuksia myönnettiin sekä millaisille ja minkä kokoisille tapahtumille avustusta myönnettiin. Tavoitteena oli luoda kokonaisvaltainen käsitys aiemmin myönnettyistä tuotantotuista.

Opinnäytetyön ydin on Tampereen kaupungin kulttuuripalveluille tuotettava tuotantotukien arviointityökalu, jonka suunnittelu aloitettiin aineistojen analyysin pohjalta. Analyysin avulla nostettiin esille haasteet ja ongelmat, joihin työkalun avulla pyrittiin vastaamaan. Tuotantotukien arviointityökalun pohjana ovat ammattimaisen arvioinnin peruslähtökohdat sekä Tampereen kaupungin kulttuuripalveluihin liittyvät aineistot. Tuotantotukien arviointityökalun viitekehyksenä ovat kulttuurialan tapahtumajärjestämisen ja –arvioinnin kirjallisuus.

2 TAMPEREEN KAUPUNGIN KULTTUURIPALVELUT

2.1 Tampereen kaupungin avustustoiminta ja sen yleiset periaatteet

Tampereen kaupunki myöntää harkinnanvaraisesti erilaisia avustuksia ja apurahoja. Näitä avustuksia ovat ammattitaiteilijoiden stipendit ja apurahat, lahjoitus- ja tukirahaston apurahat, tiederahaston tiedeapurahat, toiminta-avustukset sekä muut avustukset, joihin kuuluu muun muassa tuotantotukiaavustus, nuorisotoimintaan suunnatut avustukset sekä liikuntapalvelujen toiminta-avustukset ja projektituet. Kaupungin strategia, linjaukset sekä painopisteet ohjaavat avustusten ja apurahojen myöntämistä. (Tampereen kaupunki 2017c.)

Tampereen kaupunki on asettanut avustustoiminnalleen yleiset periaatteet, jossa esitellään kaikki Tampereen kaupungin myöntämät avustukset ja apurahat sekä ohjeita avustushakemusten laatimiseksi. Yleisissä periaatteissa on esitelty kaikkia avustuksia ja apurahoja koskevia ohjeita. Kaikkia avustuksia koskevat esimerkiksi seuraavat ohjeet:

- Avustusta voidaan myöntää sellaisille hakijoille, joiden kotipaikka ja toiminta sijoittuvat Tampereelle.
- Avustusta saavan yhteisön tulee noudattaa voimassa olevia lakeja, hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita.
- Hakija ei voi saada päällekkäisiä avustuksia tai tukia.

(Tampereen kaupunki 2016, 4–5.)

Avustuksia ja apurahoja myöntävät eri luottamuselimet ja yksiköt. Tuotantotukia, joita käsitellään tässä opinnäytetyössä, myöntää Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut. Yleiset periaatteet ja ohjeet ohjaavat myös kulttuuripalvelujen tuotantotukien myöntämistä. Seuraavissa luvuissa käsitellään Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen toimintaa sekä tuotantotukia yleisellä tasolla. Tämän jälkeen siirrytään tarkastelemaan tuotantotukia syvemmin opinnäytetyön aineistojen analyysin kautta.

2.2 Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut

Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut kuuluu kulttuuri- ja taideyksikköön, joka on osa Tampereen kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen palveluryhmää. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen palveluryhmä kuuluu hyvinvoinnin palvelualueeseen. Hyvinvoinnin palvelualueen tehtävänä on terveyden ja toimintakyvyn edistäminen, ikäihmisten hyvinvoinnin ylläpitäminen, lasten ja nuorten kasvun tukeminen sekä sivistyksen ja elämänlaadun edistäminen. (Tampereen kaupunki 2017a.)

Tampereen kaupungin hyvinvoinnin palvelualueen rakenne uudistuu 1.6.2017. Uudistuksen taustalla on vireillä oleva sote- ja maakuntaudistus. Sote-uudistus tulee uudistamaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteen, palvelut ja rahoituksen sekä aluehallinnon tehtävät. (Tampereen kaupunki 2017d.)

Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen kannalta muutos tarkoittaa hyvinvoinnin palvelualueen lautakuntien tiivistymistä kahteen lautakuntaan. Uudet lautakunnat ovat sosiaali- ja terveyslautakunta ja sivistys- ja kulttuurilautakunta. Vanhat lautakunnat olivat lasten ja nuorten palvelujen lautakunta, ikäihmisten palvelujen lautakunta, terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunta sekä sivistys- ja elämänlaatupalveluiden lautakunta. (Tampereen kaupunki 2017b.)

Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden tavoitteena on tehdä kulttuurista helposti saavutettavaa ja lähestyttävää, sekä tukea erilaisia kulttuurimuotoja Tampereella. Kulttuuripalvelut järjestää erilaisia kulttuuri- ja taidetilaisuuksia sekä tarjoaa vakiintuneita toimintamuotoja kuten puistokonsertit, kaupunginosayhdistysten kanssa toteutettavat konsertit ja puuhapäivät sekä maahanmuuttajien kototuttava toiminta. Kulttuuripalvelut tukee omaehtoista harrastustoimintaa sekä ylläpitää ja kulttuuritiloja Tampereen alueella. (Tampereen kaupunki 2017e.)

2.3 Kulttuuripalvelujen tuotantotuet

Kulttuuripalvelut myöntää tuotantotukea Tampereen alueella järjestettäviin kulttuuritapahtumiin. Tuki on tarkoitettu kaikille avoimiin tapahtumiin ja niiden järjestelyistä aiheutuviin kuluihin. Vuosittain tuotantotuki myönnetään noin 200

tapahtumalle ja sitä jaetaan yhteensä noin 57 000 euroa. Keskimääräisesti tukea myönnetään yksittäiselle tapahtumalle noin 300–1000 euroa. (Tampereen kaupunki 2017f.)

Tämänhetkisessä arviointi- ja valmisteluprosessissa kulttuuripalvelujen työntekijät käyvät läpi saapuneet tuotantotukihakemukset. Arviointi- ja valmisteluprosessissa heitä kutsutaan valmistelijoiksi. Yksi valmistelijoista arvioi hakemuksen ja valmistelee sen tuotantotukien käsittelykokoukseen. Valmistelija ehdottaa tukea myönnettäväksi tai avustushakemuksen hylkäystä. Käsittelykokouksessa käydään läpi valmistellut tuotantotukihakemukset ja tehdään esitykset myönnettävistä tuista. Esitysten pohjalta Kulttuuri ja taide –yksikön johtaja tekee päätöksen tuen myöntämisestä.

Saapuneiden tuotantotukihakemusten arviointia ohjaavat avustustoiminnan yleiset periaatteet, kaupungin strategia sekä valmistelijoiden oma harkinta.

2.3.1 Tuotantotukien myöntämiselle esitetyt perusteet ja hakuohjeet

Aiemmin mainitussa (ks. sivu 11) avustustoiminnan yleisissä periaatteissa on kuvattu tarkemmin myös tuotantotuet sekä ohjeet niiden hakemiseen. Tuotantotukien myöntämiselle on esitetty seuraavia perusteita:

- Tuotantotukea myönnetään tapahtumiin, jotka sijoittuvat Tampereelle.
- Tuotantotukea voivat hakea yhdistykset yhteisöt ja työryhmät kertaluonteisen tapahtuman kustannuksiin.
- Tuotantotuet myönnetään esteettömiin yleisötilaisuuksiin, jotka täydentävät kaupungin olemassa olevaa kulttuuritarjontaan.
- Tukea ei myönnetä järjestön perustoimintaan tai toiminta-avustuksin tuettavaan toimintaan.
- Avustusta ei myönnetä sellaisiin tapahtumiin, joiden tarkoituksena on tuottaa voittoa tai joiden tavoitteena on yritystoiminta.
- Tuotantotukea saa käyttää vain päätöksessä ilmoitettuun toimintaan.
- Tuotantotukea ei pääsääntöisesti myönnetä laitehankintoihin, tallenteisiin tai tarjoiluihin.

(Tampereen kaupunki 2016, 14–18.)

Tuotantotukea haetaan kulttuuripalveluilta siihen tarkoitukseen laaditulla hakulomakkeella. Avustustoiminnan yleisissä periaatteissa tuotantotuille esitettiin seuraavat asiat, jotka tulee käydä ilmi hakemuksesta tai sen liitteistä:

- hakemus tulee jättää ennen toimintaa tai tapahtumaa, johon haetaan avustusta
- hankkeen, tapahtuman tai projektin toimintasuunnitelma
- hankkeen, tapahtuman tai projektin talousarvio ja rahoitussuunnitelma,
- aikataulu
- selvitys yhteistyökumppaneista ja/tai työryhmän muut jäsenet
- hakijan yhteystiedot osoitteineen
- tilinumero
- mahdollinen y-tunnus / rekisteröintinumero.

(Tampereen kaupunki 2016, 14–18.)

Edellä mainittujen vaatimusten lisäksi tuotantotukien hakulomakkeessa pyydetään kuvausta hakijayhteisöstä, kuvausta tapahtumasta tai toiminnasta, johon avustusta haetaan, arviota yleisömäärästä sekä anottavan tuen summa. Tuotantotukien hakulomake löytyy kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteistä. (Tampereen kaupunki, 2017g.)

Seuraavassa luvussa siirrytään tarkastelemaan arvioinnin käsitettä. Tarkoituksena on selvittää, mitä arviointi on sekä syventää ymmärrystä arvioinnin merkityksestä päätöksenteossa. Samalla pyritään selvittämään, miten hyvä arviointi toteutetaan.

3 ARVIOINTI PÄÄTÖKSENTEOSSA

3.1 Mitä on arviointi?

Robson (2001, 24) kiteyttää, että arviointi käsitteellä viitataan jonkin asian arvoon tai ansioon. Virtasen (2007, 25) mukaan arvioinnin tarkoituksena ei ole arvostella vaan tuottaa havaintoja ja johtopäätöksiä arvioitavasta kohteesta. Virtanen (2007, 25) painottaa, että arvioijan on kyettävä esittämään arvioitavan kohteen hyvät ja huonot puolet tasapainoisesti eikä tyytyä arvioitavan kohteen puutteiden listaamiseen. Voidakseen määritellä arvioitavaa kohdetta hyväksi tai huonoksi arvioijan on kehitettävä itselleen kriteeristö. Tämä kriteeristö toimii arvioinnin perustana, kun tehdään päätelmiä arvioinnin kohteen onnistumisesta tai epäonnistumisesta (Virtanen 2007, 36–37).

Opinnäytetyön tavoitteena olevan arviointityökalun luominen vaatii arvioinnin ymmärtämistä. Tässä opinnäytetyössä käytän kahta teosta, *Käytännön arvioinnin perusteet* sekä *Arviointi: arviointitiedon luonne, tuottaminen ja hyödyntäminen*, arvioinnin luonteen selvittämiseen. Arviointityökalun luomisessa on käytetty apuna ammattimaisen arvioinnin toteuttamisen ohjeita, joita näissä teoksissa on esitelty.

Colin Robson (2001, 5–21) käsittelee teoksessaan *Käytännön arvioinnin perusteet* arviointia käytännön näkökulmasta sekä pureutuu arvioinnin kivijalkoihin. Hän tarjoaa tukea ja apua evaluaation, eli arviointitutkimuksen tekijöille ja tilaajille, sekä antaa ohjeet yksinkertaisen arvioinnin suunnittelulle ja toteutukselle. Teoksessa arvioinnin kohteena on useimmiten toimintaohjelma, palvelu, hanke tai toiminta.

Petri Virtasen (2007, 1–7) teos, *Arviointi: arviointitiedon luonne, tuottaminen ja hyödyntäminen*, on yleisesitys julkisen toiminnan arvioinnin periaatteista, lähestymistavoista ja menetelmistä. Teos on suunnattu arvioinnista kiinnostuneille ja se esittelee erilaisia tapoja tehdä arviointeja. Vaikka teos on lähtökohtaisesti tarkoitettu, hallinto- ja yhteiskuntatieteiden sekä terveyshuollon koulutusaloille, se tarjoaa runsaasti esimerkkejä erilaisista arvioinneista, ja toimii arvioinnin perusteoksena.

3.2 Arvioinnin peruslähtökohdat ja arviointisuunnitelma

Virtasen (2007, 22) mukaan arvioinnin peruslähtökohta on hyvin selkeä. Hänen mukaansa se löytyy, kun haetaan vastaukset viiteen peruskysymykseen. Näitä ovat:

- Milloin arviointia tehdään?
- Missä arviointia tehdään ja miten arviointi kannattaa kohdistaa?
- Kenelle arviointia tehdään?
- Mitä tarkalleen ollaan arvioimassa?
- Mitä motiiveja arviointiin voi liittyä?

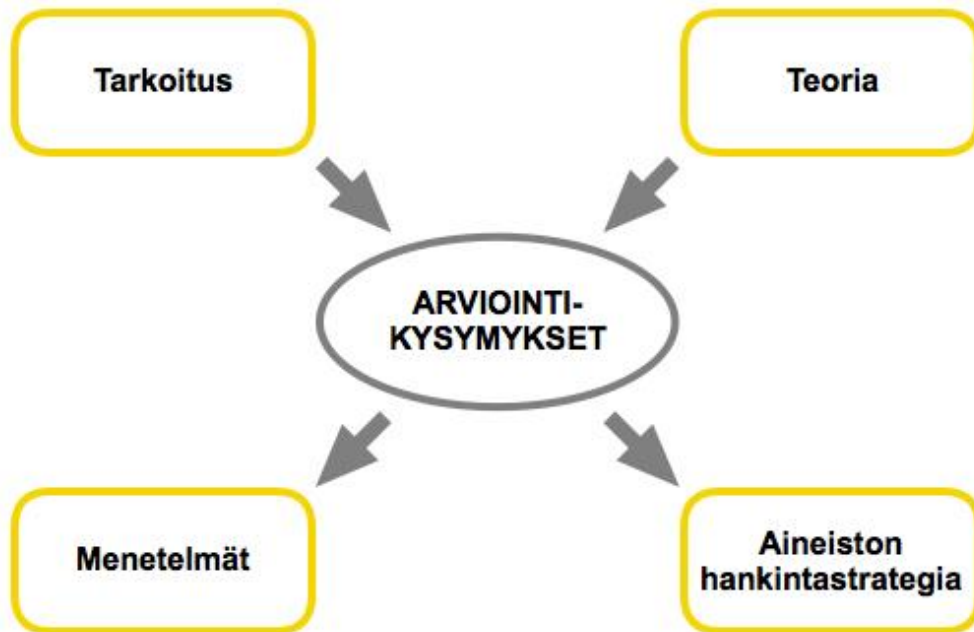
(Virtanen 2007, 22–24.)

Arviointisuunnitelman luominen lähtee Robsonin (2001, 72–73) mukaan arvioinnin tarkoituksesta. Hän ohjeistaa, että arviointisuunnitelman luomisessa voi lähteä liikkeelle hahmottamalla, mitkä ovat suunnitellun arvioinnin tärkeimmät tavoitteet.

Seuraavat kysymykset ohjaavat arvioinnin tavoitteiden selkeyttämistä:

- Mille on tarve?
- Vastaako se, mitä tarjotaan asiakkaisen tarpeita?
- Mitä tapahtuu, kun se on toiminnassa?
- Saavuttako se päämääränsä tai tavoitteensa?
- Mitkä ovat sen vaikutukset?
- Kuinka kustannukset ja hyödyt suhtautuvat toisiinsa?
- Vastaako se edellytetyjä standardeja?
- Kuinka sitä voidaan parantaa?

Oheisessa kaaviossa kuvataan arviointisuunnitelman rakentamista. Arvioinnin tarkoitus ohjaa arviointisuunnitelman luomisen lisäksi sitä, millaisiksi arviointikysymykset muotoutuvat.

Kuvio 1. Arviointisuunnitelman rakentaminen (Robson 2001, 123).

Teoria ohjaa arviointikysymysten kohdentamista. Teorialla tarkoitetaan arvioitavan toiminnan taustalla olevia ajatuksia. Ne voivat olla esimerkiksi ajatuksia siitä, miten arvioitavan toiminnan oletetaan toimivan, tai mitkä ovat olleet toiminnan järjestäjien tausta-ajatukset. Kaavion keskellä ovat arviointikysymykset. Näihin kysymyksiin arviointi pyrkii vastaamaan arvioinnin lopuksi. (Robson 2001, 122–124.)

Arviointimenetelmät puolestaan valikoituvat arviointikysymysten avulla. Menetelmät ovat niitä tapoja, joilla kerätään arvioinnissa tarvittavat tiedot. Arvioinnin aineiston hankinnassa käytetään pitkälti samoja menetelmiä, kuin yleisesti tutkimuksissa. Tällaisia ovat esimerkiksi kyselyt, haastattelut tai havainnointi. Näiden lisäksi arvioija voi käyttää myös valmista aineistoa. (Robson 2001, 125–156.)

Aineiston hankintastrategia liittyy siihen, millaista valikointia ja millaisia periaatteita käytetään esittäessä vastauksia arviointikysymyksiin (Robson 2001, 122–124).

3.3 Arvioinnin tyypit ja arvioinnin lähestymistapa

Erilaiset arvioinnit voidaan luokitella neljään arvioinnin tyyppiin. Näitä ovat tarvekeskeinen arviointi, prosessikeskeinen arviointi, vaikutusten arviointi sekä tehokkuuden arviointi. (Robson 2001, 77–79.)

Tarvekeskeinen arviointi kohdistuu sananmukaisesti tarpeen arviointiin. Prosessikeskeinen arviointi kohdistuu arvioitavan toiminnan toteutusprosessiin. Se selvittää, mitä tapahtuu, kun arvioitavaa toimintaa toteutetaan, toimiiko toiminta niin kuin on suunniteltu ja kuka osallistuu toimintaan. Vaikutusten arviointi kohdistuu arvioitavan toiminnan vaikutuksen arviointiin. Se selvittää, millaisia vaikutuksia toiminnalla on siihen osallistuneille. Tehokkuuden arviointi kohdistuu arvioitavan toiminnan hyötyjen ja kustannusten suhteeseen. Usein arvioinnissa käytetään useampia lähestymistapoja, jotta arviointi luo kokonaisvaltaisemman kuva arvioitavasta toiminnasta. (Robson 2001, 77–79.)

Arviointisuunnitelma sekä arviointityypit ohjaavat arvioinnin lähestymistapaa. Arvioinnin lähestymistapaan vaikuttaa se, millaisiin kysymyksiin arvioinnin tilaaja haluaa vastaukset. Jos tilaaja esimerkiksi haluaa vastauksen kysymykseen, onko palvelu vaikuttava tai, mitä tapahtuu asiakkaalle tuloksena palveluun osallistumisesta, lähestymistapana on palvelun vaikutusten arviointi. Jos taas lähestymistapana olisi palvelun parantaminen, todennäköisesti tilaajan kysymys olisi, kuinka palvelu voidaan tehdä paremmaksi tehokkuudessa tai vaikuttavuudessa. Useimmiten tavoitteena on, että arvioija ei keskity vain yhteen lähestymistapaan, vaan yhdistelee näitä arvioinnissaan. (Robson 2001, 26–27.)

Erilaisia lähestymistapoja tiivistetysti ovat:

- selvittää, vastatanko asiakkaiden tarpeisiin,
- palvelun parantaminen,
- palvelun vaikutusten arviointi,
- selvittää, kuinka palvelu toimii,
- palvelun tehokkuuden arviointi sekä
- ymmärtää miksi palvelu toimii tai ei toimi.

3.4 Arviointiprosessi

Arviointiprosessi koostuu useimmiten seitsemästä eri vaiheesta. Arviointiprosessi alkaa arvioinnin tarpeen määrittelystä, joka käynnistää prosessin. Tämän jälkeen muotoillaan arviointitehtävä eli arviointiasetelma. Arviointikäsitteillä tarkoitetaan niitä käsitteitä, jotka liittyvät arvioitavaan kohteeseen ja sitä ympäröivään aineistoon. Arviointikäsitteet on aina suhteutettava kyseessä olevaan arviointitehtävään. Arviointikäsitteet ohjaavat myös kriteerien valintaa. (Virtanen 2007, 142–151.)

Arviointikriteerit määritellään yhdistämällä olemassa olevia tutkimusten luomia arvopohjia, sekä yksittäisiä arviointikriteerejä, joiden lähtökohtana ovat arviointia ohjaavat arvot ja taustaoletukset. Tämän jälkeen luodaan arviointisuunnitelma, jonka perusteella valitaan menetelmät sekä lähestymistapa aineiston keräämiseen ja analysointiin. (Virtanen 2007, 142–151.)

3.5 Arviointi päätöksenteossa

Virtasen (2007, 202) mukaan tavoitteena on arviointitiedon hyödyntäminen, muuten arvioinnilla ei ole arvoa. Arvioinnista on tehtävä kattava arviointiraportti, jota voi hyödyntää. Virtanen (2007, 144) painottaa, että hyvä arviointiraportti on ymmärrettävä, puhutteleva ja selkeä kokonaisuus. Arvioinnintekijän päämäärä on antaa tilaajalle kehittämissuosituksia, jotka hän perustelee. Kun arviointiraporttia voidaan hyödyntää ja käyttää, se kertoo siitä, että arviointi on ollut hyödyllinen ja laadukas. (Virtanen 2007, 174–175.)

Opinnäytetyössä luotavan tuotantotukihakemusten arviointityökalun suunnittelemisessa on mukailtu ammattimaisen arvioinnin toteuttamisen ohjeita. Tuotantotukihakemusten arviointityökalun arvioinnin tavoitteena on tehdä päätös myönnettävästä tuesta. Arviointityökalun tulee tarjota lähtökohdat arvioinnille, joka on laadukasta, ja jonka tulokset ovat selkeitä ja hyödynnettäviä.

Seuraavaksi syvennyttään opinnäytetyössä käytettyihin empiirisiin aineistoihin. Tässä opinnäytetyössä on kaksi aineistoa, jotka koostuvat kulttuuripalveluiden työntekijöille toteutetuista haastatteluista sekä vuoden 2016 tuotantotukiin liittyvästä

aineistosta. Seuraavassa luvussa käsitellään haastatteluista koskevaa aineistoa, jonka tarkoituksena on selvittää tuotantotukihakemusten arviointiin liittyviä haasteita ja ongelmia. Aineiston tarkoituksena on peilata suunniteltavaan arviointityökaluun liittyviä tarpeita ja kehitysehdotuksia.

4 HAASTATTELUAINEISTO

4.1 Haastatteluiden tausta

Haastatteluaineiston tarkoituksena oli havainnollistaa, millainen Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukihakemusten valmistelu- ja arviointiprosessi on tällä hetkellä. Haastattelujen tarkoituksena oli selvittää, millaisia arviointikriteereitä valmistelijoilla on tällä hetkellä käytössään sekä millaisia muutostarpeita kohdistuu hakuprosessiin ja hakulomakkeeseen. Samalla kartoitettiin, millaisia haasteita arviointi- ja valmisteluvaiheeseen liittyy sekä, millaisia tarpeita haasteet luovat suunniteltavalle arviointityökalulle. Haastatteluaineiston tavoitteena oli myös kartoittaa suunniteltavan arviointityökalun kannalta keskeisimmät arviointikriteerit.

Haastattelut kohdistettiin Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen työntekijöille, jotka toimivat saapuneiden tuotantotukihakemusten valmistelijoina. Haastateltavia oli yhteensä kuusi, joista viisi vastasi haastatteluun. Vastaajat olivat yleisten kulttuuripalveluiden kulttuuripalvelupäällikkö, yleisten kulttuuripalveluiden koordinaattori, ikäihmisten kulttuuripalveluiden koordinaattori, kulttuurien välisen työn johtava koordinaattori sekä lastenkulttuurin johtava koordinaattori. Haastattelulomake lähetettiin sähköisesti 2.2.2017 ja viimeinen vastauspäivä oli 15.2.2017. Haastattelujen perusteella tarkentaville kysymyksille ei ollut tarvetta.

Haastattelussa oli yhteensä 22 kysymystä, jotka jakautuivat seitsemään eri aihealueeseen. Näitä olivat:

1. Hakemukset arviointi, jossa sisälsi kysymyksiä hakemuksen arviointiin liittyvistä kriteereistä.
2. Tapahtuman sisältö, joka sisälsi kysymyksiä tärkeimmistä tekijöistä, jotka liittyvät tapahtuman sisällön arviointiin.
3. Myönnettävät summat, jossa kysyttiin tapahtuman rahoituksen arvioinnista ja myönnettävien summien päättämisestä.
4. Hakemuslomake ja hakuprosessi, jossa kysyttiin, millaisia muutoksia näihin mahdollisesti toivottiin.

5. Haasteet, jossa pyydettiin haastateltavaa kertomaan haasteita, joita hän kohtaa arvioidessaan ja valmistellessaan hakemuksia.
6. Tuotantotukien seuranta, jossa pyydettiin kertomaan, miten haastateltava parantaisi myönnettyjen tukien seurantaa.
7. Vapaa sana, johon haastateltavat saivat vapaasti listata ajatuksia tuotantotuista yleisesti.

Seuraavassa luvussa esitellään haastattelulomakkeista esille nousseet asiat teemoittain.

4.2 Haastatteluaineiston analyysi

Haastateltavien vastauksista nousi selkeästi esille, millaisia kriteerejä haastateltavat pitivät tärkeinä hakemuksen arvioinnissa, sekä millaisia arviointikriteerejä he ovat käyttäneet arvioidessaan tukihakemuksen kohteena olevaa tapahtumaa. Vastauksista nousi esille myös haasteet, joita valmistelijat ovat kokeneet hakemusten arvioinnissa, ja millaiset asiat heidän mielestään helpottaisivat hakemusten arviointia. Haastateltavat esittivät myös hakulomakkeeseen- ja prosessiin kohdistuvia muutos- ja kehitysehdotuksia.

4.2.1 Hyvän hakemuksen vähimmäisvaatimukset

Haastateltavien vastauksista nousi esille, että hyvän hakemuksen tärkeimmät kriteerit liittyvät hakemuksen selkeyteen sekä kattavuuteen. Haastateltavien mukaan hyvä hakemus on täytetty huolellisesti ja hakemuksesta löytyy kaikki tarvittava tieto sekä mahdollisesti linkki lisätietoihin. Hakemuksessa tulee olla kuvattuna selkeästi ja kattavasti tapahtuman tai toiminnan tavoitteet sekä toteutussuunnitelma, jolla tavoitteeseen tähdätään. Hyvästä hakemuksesta tulee haastateltavien mukaan löytyä realistinen ja huolellisesti täytetty rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelmasta ja toimintasuunnitelmasta tulee käydä ilmi, että hakijalla on kyky toteuttaa tapahtuma rahallisesti sekä muiden resurssien näkökulmasta.

Haastateltavien mukaan seuraavat tapahtuman sisällön arviointiin liittyvät tekijät nostivat hakemuksen arvoa:

- tapahtuman ja toiminnan uutuusarvo ja innovatiivisuus
- tapahtuman selkeät tavoitteet sekä selkeä kohderyhmä
- tapahtuman saavutettavuus sosiaalisesta, fyysisestä ja rahallisesta näkökulmasta
- osallistavuus ja elämyksellisyys
- tapahtuman täydentävä merkitys Tampereen omalle kulttuuritarjonnalle.

4.2.2 Arviointiprosessiin liittyvät haasteet

Haastateltavien mukaan hakemusten arvioinnin haasteet liittyivät tapahtuman sisällön arviointiin, tapahtuman vaikutusten arviointiin, myönnettävän summan päättämiseen sekä rahoituksen realistisuuden arviointiin. Haastateltavat toivat esille, että haasteita tuotti arvioida, onko tapahtuman kustannusten jakautuminen tasapainossa haettavaan summaan ja muuhun rahoitukseen. Samoin haasteita tuotti avustuksen tarpeen arviointi eli tarvitseeko tapahtuma avustusta vai onko sen mahdollista toteutua ilman myöntävää avustuspäätöstä. Haastateltavien mukaan haasteellista oli myös arvioida, että vaikuttako muun rahoituksen löytyminen tapahtumalta positiivisesti vai negatiivisesti.

Vastauksista nousi myös esille haasteita liittyen sisällönarviointiin. Näitä olivat sisällön ymmärtäminen sekä tapahtuman laadun arviointi. Nämä haasteet liittyivät haastateltavien mukaan läheisesti huolimattomasti ja puutteellisesti täytettyihin sekä sekaviin hakemuksiin.

4.2.3 Muutos- ja kehitysehdotukset

Haastateltavat toivat esille ehdotuksia, jotka voisivat heidän mielestään helpottaa hakemusten arviointia. Näitä olivat:

- tapahtuman selkeä kuvaus

- hakemusten lajittelu tapahtumatyypin mukaan, tapahtuman koon mukaan tai haettavan summan mukaan
- selkeät ohjeet ja kriteerit arvioijalle
- esimerkkejä aiemmin myönnetyistä tuista ja summista.

Tärkein kehitysehdotus hakuprosessiin, jota haastateltavat toivat esille, oli hakemuksen siirtäminen sähköiseen verkkopalveluun. Verkkopalvelu nopeuttaisi ja helpottaisi haastateltavien mukaan koko prosessia, olisi käyttäjäystävällisempi ja madaltaisi uusien hakijoiden kynnystä hakea tukia. Muutosehdotukset hakuprosessiin olivat, että tuotantotukihakemuksen olisi saavuttava kulttuuripalveluille viimeistään 2 viikkoa ennen tapahtuman toteutusajankohtaa ja hakijan olisi ilmoitettava, jos tapahtumalle myönnetään muuta avustusta tai tukea hakemuksen käsittelyn aikana. Hakulomakkeeseen ehdotettiin lisättäväksi uusia kysymyksiä. Näitä olivat:

- Onko tapahtuma saanut tukea Tampereen kaupungilta tänä vuonna?
- Onko tapahtuma saanut tukea Tampereen kaupungilta aiempina vuosina, ja kuinka paljon?
- Onko tapahtuma uusi vai vuosittainen?
- Miten tapahtuma toteuttaa kaupungin strategisia tavoitteita?
- Apukysymykset toiminnan kuvaukseen: kenelle, mitä, kuka, tavoitteet.
- Hakijan ehdotus siitä, minkä alan asiantuntija arvioi hakemuksen.

Haastateltavat kokivat tärkeäksi, että tuen saajat laatisivat myönnetystä tuesta loppuraportin. Tällä hetkellä loppuraportin laatimiselle ei ole velvoitetta. Tuen saaneet täyttävät tilityslomakkeen, johon he laativat selvityksen tapahtuman kuluista, sekä arvioin tapahtuman onnistumisesta ja yleisömäärästä. Haastateltavien mukaan kattava ja yksityiskohtainen loppuraportti sisältäisi tarkan selvityksen tapahtuman onnistumisesta, selvityksen myönnetyn avustuksen käyttökohteesta sekä tapahtuman toteutuneen yleisömäärän. Haastateltavien mukaan loppuraportti tulisi voida täyttää ja palauttaa sähköisesti. Haastateltavat kokivat myös tärkeäksi, että raportit käytäisiin tulevaisuudessa läpi yhdessä kaikkien valmistelijoiden kanssa. Kattavan loppuraportin vaatiminen sekä raportin

läpikyminen voisi haastateltavien mukaan parantaa tuotantotukiavustusten seurantaa sekä helpottaa tapahtumien arviointia jatkossa.

Haastatteluaineiston perusteella kartoitettiin haasteita, joita haastateltavat kokivat arviointi- ja valmisteluprosessissa. Haastateltavat toivat hyvin myös esiin ajatuksiaan siitä, miten tämän hetkisiin haasteisiin voitaisiin vastata. Haastatteluaineistosta koottiin tekijöitä ja kriteerejä, joita voitaisiin soveltaa suunnitteilla olevaan arviointityökaluun. Yhteenvetona voidaan todeta, että tärkeimmät arviointityökaluun kohdistuvat tarpeet olivat yhteisten arviointikriteerien luominen sekä ohjenuora myönnettäville summille.

Seuraavaksi siirrytään tarkastelemaan Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukia vuodelta 2016. Tuotantotukiin liittyvän aineiston avulla pyrittiin selvittämään, millaisia tuotantotukiavustussummia Tampereen kulttuuripalvelut on myöntänyt vuonna 2016, ja minkä tyyppisille ja kokoisille tapahtumille näitä avustuksia on myönnetty.

5 TUOTANTOTUKIA KOSKEVA AINEISTO

5.1 Kulttuuripalvelujen tuotantotuet vuonna 2016

Tuotantotukia käsittelevä aineisto koostuu vuoden 2016 aikana kulttuuripalveluille saapuneista tuotantotukihakemuksista, niihin liitetystä päätöksistä, tilityslomakkeista sekä liitteistä. Vuonna 2016 Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut vastaanotti yhteensä 162 tuotantotukihakemusta, joista 128 sai myöntävän päätöksen.

Tuotantotukia koskevan aineiston tarkoituksena on luoda kokonaiskuva vuonna 2016 myönnettyistä tuotantotuksista. Näitä, vuonna 2016, myönnettyjä tukia tarkasteltiin eri näkökulmista. Tarkastelun tavoitteena oli selvittää, millaiset tekijät ovat vaikuttaneet tukien myöntämiseen vuonna 2016. Tarkastelun avulla pyrittiin löytämään yhdenmukaisuuksia ja teemoja, joita voitaisiin hyödyntää tulevassa arviointityökalussa.

Tuotantotukiin liittyvän aineiston tarkastelussa käytettiin apuna kulttuuripalveluiden luomaa Excel-taulukkoa, johon on koottu kaikki vuonna 2016 saapuneet hakemukset. Tarkastelu toteutettiin lisäämällä tähän taulukkoon tietoja hakemuksista, liitteistä ja päätöksistä. Päätökset tarkoittavat kulttuurijohtajan tekemiä päätöksiä tapahtumalle myönnetystä avustuksesta. Tarkasteltavassa taulukkoon lisättiin seuraavat tekijät:

- anottu summa
- myönnetty summa
- tapahtuman menot
- tapahtuman muu rahoitus
- anottavan tuen käyttökohde
- arvioitu yleisömäärä
- toteutunut yleisömäärä
- tapahtuman kohderyhmä
- tapahtuman kesto
- tapahtumantyyppi

- tapahtuman taiteenala.

5.2 Tuotantotukiaineiston analyysi

Vuoden 2016 tuotantotukiaineistosta tehtyä Excel-taulukkoa tarkasteltiin neljän eri tekijän näkökulmasta. Näitä olivat:

1. myönnetty summa
2. tapahtuman kesto
3. tapahtumatyyppi
4. rahoitus.

Tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan tapahtumatyypeillä esimerkiksi konserttia, näyttelyä tai festivaalia. Tarkoituksena oli tarkastella, miten nämä neljä tekijää vaikuttivat toisiinsa sekä millaiset olivat niiden väliset suhteet. Samalla tarkasteltiin, miten muut tekijät, joita taulukkoon sijoiteltiin (ks. sivu 28), vaikuttivat näihin neljään edellä mainittuun tekijään.

Tarkasteltaessa taulukkoa myönnetyn summan näkökulmasta voidaan todeta, että tapahtuman kesto ja yleisömäärä ovat suhteessa myönnetyn tuen määrään. Tapahtumat, joille tukea oli myönnetty enintään 300 euroa, vaihtelivat kestoiltaan alle yksipäiväisistä tapahtumista kaksipäiväisiin tapahtumiin. Tapahtumat, joille oli myönnetty tukea 300–500 euroa, olivat puolestaan pääosin 1–5 päiväisiä tapahtumia. Tapahtumat, joille oli myönnetty tukea yli 500 euroa, vaihtelivat kestoiltaan kaksipäiväisistä tapahtumista viikon kestäviin tapahtumiin. Yleisömäärän vaikutti myös kasvavan myönnetyn tuen määrän kasvaessa. Tapahtumat, joille oli myönnetty enintään 300 euroa, olivat arvioineet yleisömäärän pääosin alle 200 kävijään, kun taas tapahtumat, joille oli myönnetty 300–500 euroa, olivat arvioineet yleisömääränsä noin 100–500 kävijään. Tapahtumat, joille oli myönnetty tukea yli 500 euroa, olivat arvioineet yleisömääräkseen enimmäkseen yli 200 kävijään ja korkeimmillaan arvio nousi yli tuhanteen kävijään.

Tapahtuman keston näkökulmasta tarkasteltaessa merkittävimpänä havaintona oli myönnetyn summan vaihtelevuus keston mukaan. Alle yksipäiväisille tapahtumille

tukea oli myönnetty enintään 600 euroa, kun taas yksi- tai kaksipäiväisille tapahtumille oli myönnetty 200–800 euroa. Puolestaan yli kolmepäiväisille tapahtumille tukea oli myönnetty pääosin 300 eurosta yli tuhanteen euroon asti.

Tapahtumatyyppin näkökulmasta tarkasteltaessa voitiin havaita, että tapahtumatyyppillä sekä arvioidulla yleisömäärällä oli vaikutusta suhteessa myönnetyn tuen määrään. Havaittiin, että festivaaleille, joiden yleisömäärä ylitti 300 kävijää, tukea oli myönnetty 500 eurosta yli 1000 euroon. Konserteille, joiden yleisömäärä ylitti 300 kävijää, puolestaan tukea oli myönnetty enintään 800 euroa. Pääasiallisesti teatteriproduktioihin oli myönnetty tukea yli 300 euroa, isoihin musiikkitapahtumiin yli 400 euroa, erilaisiin juhliin alle 500 euroa ja monikulttuurisiin tapahtumiin 200–600 euroa. Tarkasteltaessa tapahtumatyypeittäin havaittiin poikkeuksia myönnettyjen summien sekä tapahtumatyyppien välillä. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna arvioitu yleisömäärä vaikutti kuitenkin enemmän myönnettyyn summaan kuin tapahtumatyyppi.

Rahoituksen näkökulmasta tarkasteltaessa oli havaittavissa, että mitä suuremmat tapahtuman menot olivat, sitä enemmän sille oli myönnetty tukea. Yhtä lailla, mitä suuremmat menot tapahtumalla oli, sitä pienemmän prosentuaalisen osuuden myönnetty tuki kattoi tapahtuman menoista. Rahoituksen näkökulmasta tarkasteltaessa nousi myös esille, että sellaisille tapahtumille, joilla oli myös muuta ulkopuolista rahoitusta, oli myönnetty suhteessa enemmän tukea kuin sellaisille tapahtumille, joiden muu rahoitus oli vähäistä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että myönnetyn tuen määrä, tapahtuman arvioitu yleisömäärä sekä tapahtuman kesto korreloivat toistensa kanssa enemmän verrattuna muihin tekijöihin. Tapahtumatyyppi yhdessä arvioidun yleisömäärän kanssa korreloivat myönnettävien tukien suuruuteen. Kaikista näkökulmista tarkasteltaessa havaittiin myös poikkeuksia. Esimerkiksi tarkasteltaessa tapahtumatyyppin näkökulmasta, havaittiin, että joillekin festivaaleille oli myönnetty huomattavasti enemmän kuin saman yleisömäärän toiselle festivaalille. Tai tarkasteltaessa keston näkökulmasta, havaittiin, että muutamalle yli 3 päiväiselle tapahtumalle oli myönnetty vain 200 €, vaikka pääosin yli 3 päiväisille tapahtumille oli myönnetty yli 300 €.

Tärkeänä havaintona voidaan vielä todeta, että kaikissa tapauksissa myönnetty summa pääosin mukaili sitä summaa, mitä hakemuksessa oli haettu. Tästä voi päätellä, että kaikkia hakemuksia on tarkasteltu ja arvioitu tapauskohtaisesti, ja otettu huomioon tapahtumien yksilölliset tarpeet rahoitukselle.

Seuraavassa luvussa siirrytään esittelemään arviointityökalu, joka luotiin Tampereen kaupungin kulttuuripalveluille kahden edellä esitetyn aineiston pohjalta. Arviointityökalu on tarkoitettu tuotantotukihakemusten arviointiin.

6 TUOTANTOTUKIHAKEMUSTEN ARVIOINTITYÖKALU

Arviointityökalun pohjana toimii laadukkaana arvioinnin tekemisen peruslähtökohdat sekä aineistot, joita käsiteltiin aikaisemmissa luvuissa. Tampereen kulttuuripalveluille luotu tuotantotukihakemusten arviointityökalu sisältää kaksi osaa: genre-työkalun sekä pisteytystyökalun. Arviointityökalun viitekehyksenä toimivat kulttuurituotannon ja tapahtumajärjestämisen oppaat.

6.1 Arviointityökalun lähtökohdat

Arviointityökalun voidaan nähdä edustavan kolmea arvioinnin tyyppiä: prosessikeskeinen, tehokkuuteen perustuva sekä vaikutusten arviointi (ks. sivu 17–18). Prosessikeskeisen arvioinnin tarkoituksena on selvittää, mitä tapahtuu, kun arvioinnin kohteena oleva tapahtuma on toiminnassa, toimiiko se niin kuin suunniteltu ja kuka siihen toimintaan osallistuu. Tehokkuuteen perustuva arviointi kohdistuu tuotantotukihakemuksessa olevan tapahtuman hyötyjen ja kustannusten suhteen arviointiin. Vaikutusten arvioinnissa pyritään selvittämään, millaisia vaikutuksia on tapahtumaan osallistuneille. Prosessikeskeistä arviointia joudutaan soveltamaan arviointityökalussa. Tämä johtuu siitä, että tapahtuma, jota tuotantotukihakemuksessa arvioidaan, ei ole vielä arvioinnin hetkellä toteutunut.

Arviointityökalun suunnittelussa on lähdetty liikkeelle arviointisuunnitelman tekemisestä. Robsonin (2001, 72–73) mainitsevat kysymykset arvioinnin tavoitteiden selkeyttämisestä (ks. opinnäytetyön s. 16–17) toimivat ohjenuorana valmistelijoille osoitettujen haastattelukysymysten valinnassa sekä arviointityökalun tavoitteiden tarkentamisessa. Arviointisuunnitelman rakentamisessa mukailtiin osittain Robsonin (2001, 123) kaaviota arviointisuunnitelman luomisesta (Kuvio 1). Työkalun arvioinnin tarkoitus on arvioida tuotantotukihakemusta ja sen kohteena olevaa tapahtumaa sekä tuottaa arviointiraportti, jonka pohjalta voidaan tehdä päätös myönnettävästä tuesta.

Arviointityökalun suunnittelemisessa teoria tarkoittaa niitä tausta-ajatuksia, joita valmistelijat toivat esille haastatteluissa arvioitavasta kohteesta sekä kulttuurituotannon ja tapahtumajärjestämisen peruspilareita. Arvioinnin tarkoitus

yhdessä arvioinnin teorian kanssa loivat pohjan arviointityökalun arviointikysymyksille, jotka esitellään myöhemmin. Suunniteltavassa arviointityökalussa, ei voinut valita arviointimenetelmää, eli tapoja, joilla kerätään tietoa arvioitavasta kohteesta. Tämä johtui siitä, että arvioitavan kohteen tiedot löytyvät aina tuotantotukihakemuksesta. Samasta syystä arviointistrategiaa, eli tiedonhankintaa ohjaavia periaatteita, ei voinut valita suunniteltavassa arviointityökalussa.

Arvioinnin tavoitteena on jonkin arvon määrittäminen. Tuotantotukien arviointityökalun arvioinnissa se tarkoittaa tuotantotukihakemuksen sekä sen tapahtuman sisällön arvon määrittämistä. Tavoitteena oli luoda kriteeristö, jonka avulla valmistelijat voisivat esittää tasapainoisesti hakemuksen hyvät ja huonot puolet sekä määrittää sen arvon. Arviointityökalussa hakemuksen arviointi on pilkottu kuuteen arviointikokonaisuuteen. Sen avulla arvioijat voivat perustellummin osoittamaan hakemuksen hyvät ja huonot puolet. Arvioinnin päämääränä on tiedon hyödyntäminen sekä arviointiraportin tekeminen. Valmistelijat käyttävät arviointityökalun arvioinnin tuloksia päätöksen tekemiseen myönnettävästä tuesta.

Seuraavissa kappaleissa esitellään arviointityökalun kaksi osaa. Näitä ovat genretyökalu sekä pisteytystyökalu.

6.2 Genre-työkalu

Tuotantotukien arviointityökalun ensimmäinen osa on genre-työkalu. Se antaa tuotantotukihakemuksen valmistelijoille raamit myönnettävästä summasta. Genre-työkalun tavoitteena on helpottaa myönnettävän summan päättämistä. Tarve genre-työkalun luomiseen nousi haastatteluaineiston pohjalta. Haastattelujen vastauksista kävi ilmi, että myönnettävän summan päättäminen on haasteellista ja haastateltava toivoivat suunnitteilla olevat arviointityökalun tuovan siihen helpotusta.

Genre-työkalun luomisessa apuna käytettiin vuoden 2016 tuotantotuista koostettua aineistoa (ks. luku 5). Aineiston analyysistä havaittiin, että tapahtuman arvioitu yleisömäärä, tapahtuman kesto ja tapahtumatyyppi korreloivat myönnetyn summan kanssa. Aineiston analyysin perusteella havaittiin, että saman tyyppisille ja kokoisille

tapahtumille oli myönnetty saman suuruisia summia. Myönnetyt summat vaihtelivat tapahtumatyyppin sekä tapahtuman arvioidun yleisömäärän mukaan. Aineiston analyysin perusteella valittiin kuusi tapahtumatyyppiä, jotka muodostavat genretyökalun genret. Genretyökalun raamit muodostettiin kävijämäärään ja myönnetyn summan perusteella.

Genret. Genretyökalu sisältää kuusi genreä. Tuotantotukihakemus sijoitetaan hakemuksen tapahtuman tyyppin mukaiseen genreen tai siihen genreen, joka on sitä lähinnä. Genret ovat:

- festivaalit
- esittävät taiteet
- pienet tapahtumat (juhlat, avajaiset, yms.)
- koko perheen tapahtumat
- musiikkitapahtumat ja konsertit
- leirit, työpajat ja hankkeet.

Ryhmät. Jokainen genre sisältää kolme ryhmää. Tuotantotukihakemus sijoitetaan genren sisällä yhteen näistä kolmesta ryhmästä. Sijoitus tapahtuu arvioidun yleisömäärän perusteella, jonka hakija on ilmoittanut hakemuksessa. Ryhmä määrittää tapahtumalle myönnettävän summan alarajan ja ylärajan. Mitä suurempi on arvioitu yleisömäärä, sitä korkeampi myönnettävä summa voi olla.

Kuvio 2. Genre ja ryhmät

Oheisessa kuviossa 3 on esitetty yksi arviointityökalun kuudesta genrestä (festivaalit) sekä sen kolme ryhmää. Kuvioista nähdään, että ryhmät ovat limittäin toistensa kanssa. Limittäisyyden tarkoituksena on helpottaa saapuneen hakemuksen sijoittamista ryhmään.

Tapahtumaa sijoitettaessa täytyy ottaa huomioon, että tuotantotukihakemuksessa anottu summa voi olla suurempi kuin siinä ryhmässä, johon tapahtuman arvioitu yleisömäärä sen sijoittaisi. Tässä tapauksessa hakemuksen valmistelijat voivat

oman harkinnan mukaan sijoittaa hakemuksen seuraavaan, eli suuremman summan ryhmään. Hakemusten valmistelijat voivat siis käyttää omaa harkintaansa ja sijoittaa hakemuksen eri ryhmään, jos hakemus on erityisen hyvä.

Ryhmien rajat eli arvioidut yleisömäärät vaihtelevat genreittäin. Esimerkiksi festivaalin ryhmissä arvioidut yleisömäärät ovat suurempia kuin pienempien tapahtumien arvioidut yleisömäärät. Samoin myönnettävien summien ala- ja ylärajat rajat vaihtelevat genren mukaan, siten, että pienemmille tapahtumille myönnetään pienempiä summia, kuin esimerkiksi festivaaleille. Leirit, työpajat ja hankkeet -genressä ryhmät on jaettu tapahtuman keston mukaan, arvioidun yleisömäärän sijasta. Näin ollen tapahtuma sijoittuu eri ryhmiin kestostaan riippuen.

Genre-työkalun tarkoituksena on antaa valmistelijoille yhtenäinen ohjenuora siitä, millaisella välillä tietylle genrelle myönnettävä summa liikkuu, ja helpottaa myönnettävän summan päättämistä. Arviointityökalu sisältää genretyökalun lisäksi toisen osan eli pisteytystyökalun, joka esitellään seuraavassa luvussa.

6.3 Pisteytystyökalu

Tuotantotukien arviointityökalun toinen osa on pisteytystyökalu. Pisteytystyökalun tarkoituksena on antaa valmistelijoille yhtenäiset arviointikriteerit, joiden pohjalta valmistelijat arvioivat saapuneet tuotantotukihakemukset. Pisteytystyökalun tavoitteena on luoda yhtenäiset raamit valmistelijoiden arvioinnille. Pisteytystyökalu on jaettu kahteen osaan, jotka ovat kriteerit ja apukysymykset sekä pisteytys ja painotus. Pisteytystyökalu on luotu Excel-pohjaan siinä tarvittavien matemaattisten kaavojen vuoksi.

6.3.1 Kriteerit ja apukysymykset

Virtasen (2007, 36–37) mukaan arvioijan on kehitettävä itselleen arviointikriteerit eli kriteeristö, joka toimii arvioinnin perustana. Virtasen mukaan arviointikriteerit määritellään yhdistämällä tutkimusten luomia arvopohjia sekä sellaisia

arviointikriteereitä, joiden lähtökohtana ovat arviointia ohjaavat arvot ja taustaoletukset.

Arviointityökalun yhtenäisen arviointikriteeristön luominen lähti liikkeelle arviointia ohjaavien arvojen ja taustaoletusten pohjalta. Tämä tarkoittaa arvoja ja taustaoletuksia, joita valmistelijoilla oli hyvästä hakemuksesta tai tapahtumasta. Näitä arvoja ja tausta oletuksia nostettiin esiin myös haastatteluaineistosta (ks. sivu 22–25). Kriteeristön arvopohjaa peilattiin kulttuurialan tapahtumatuotannon sekä projektihallinnan kirjallisuuteen. Arviointikriteeristö syntyi sekä arvojen, taustaoletusten sekä kulttuurialan tapahtumatuotannon sekä projektihallinnan kirjallisuuden pohjalta.

Seuraavaksi esitellään pisteytystyökalun kriteerit sekä niihin liittyvät apukysymykset, eli arviointityökalun kriteeristö. Pisteytystyökalu sisältää kokonaisuudessaan kuusi kriteeriä eli kuusi arvioinnin kohdetta. Arvioinnin kohteet on jaettu kahteen ryhmään: hakemuksen arviointiin ja tapahtuman sisällön arviointiin.

Hakemuksen arviointi:

- tapahtuman kuvaus ja toteutussuunnitelma
- tapahtuman rahoitussuunnitelma.

Hakemuksen tapahtuman sisällön arviointi:

- tapahtuman ainutlaatuisuus ja innovatiivisuus
- tapahtuman taiteellinen laatu
- tapahtuman saavutettavuus
- tapahtuman osallistavuus.

Jokaiselle arvioinnin kohteelle on määritelty apukysymykset, joihin arvioijan tulee etsiä vastaukset tuotantotukihakemuksesta. Arvioijan tehtävänä on pisteyttää arvioinnin kohden sen mukaan, kuinka hyvin tuotantotukihakemuksessa pystyttiin vastaamaan esitettyihin kysymyksiin. Kuvioihin 4 ja 5 on koottu kaikkien arvioinnin kohteiden apukysymykset.

HAKEMUKSEN ARVIOINTI (30 %)	
TAPAHTUMAN KUVAUS JA TOTEUTUSSUUNNITELMA 20 %	TAPAHTUMAN RAHOITUSSUUNNITELMA 10 %
Kuka? Missä? Milloin? Mitä? Miksi? Onko tapahtuman sisältö, tarkoitus ja tavoitteet esitetty selkeästi? Kuka järjestää tapahtuman, missä ja milloin? Onko toteutussuunnitelmaa? Millaisilla resursseilla toteutetaan? Onko toteutussuunnitelma aikatalutettu?	Onko tapahtuman budjetti realistinen? Onko tapahtuman menot eritelty? Onko tapahtuman tulot eritelty? Jakautuvatko kustannukset tasaisesti? Mihin anottu tuki on suunnattu? Onko tapahtumalla omaa rahoitusta? Onko tapahtumalla muuta rahoitusta? Saako tapahtuma muuta avustusta?

Kuvio 3. Hakemuksen arvioinnin apukysymykset.

SISÄLLÖN ARVIOINTI (70 %)			
TAPAHTUMAN AINUTLAATUISUUS & INNOVATIIVISUUS 25 %	TAPAHTUMAN TAITEELLINEN LAATU 25 %	TAPAHTUMAN SAAVUTETTAVUUS 10 %	TAPAHTUMAN OSALLISTAVUUS 10 %
Onko tapahtuma ainutlaatuinen Tampereella? Onko genren tapahtumia paljon? Onko tapahtuma genrensä sisällä ainutlaatuinen? Onko yhdistelekö tapahtuma monia taiteenlajeja? Rikkooko tapahtuma taiteenlajien rajoja? Järjestetäänkö tapahtumaa ensimmäistä kertaa?	Onko tapahtuma ammatillisesti toteutettu? Ovatko tapahtuman toteuttajat ammattitaitoisia? Onko tapahtuman sisältö mietitty huolellisesti? Muodostavatko tapahtuman sisällöt eheän kokonaisuuden? Onko tapahtuman sisältö korkealaatuista?	Onko tapahtuma saavutettavissa fyysisesti, rahallisesti sekä sosiaalisesti? Onko tapahtumaan saapuminen kaikille mahdollista? Onko tapahtuma kaikille avoin? Onko se maksuton? Onko kohderyhmä rajattu? Onko toteutuksessa mietitty erityisryhmiä?	Onko tapahtumassa osallistavia osuuksia? Onko tapahtumalla oheishjelmaa, jossa yleisö voi osallistua toimintaan tai toteutukseen? Onko tapahtuma helposti lähestyttävä? Osallistaako tapahtuma kävijöitään suunnittelemaan tai toteuttamaan ohjelmaa?

Kuvio 4. Sisällön arvioinnin apukysymykset.

Arviointikriteerien valinnassa ja apukysymyksien suunnittelussa on, opinnäytetyön aineistojen lisäksi, käytetty kulttuurialan tapahtumatuotannon sekä projektihallinnan oppaita. Etelä-Pohjanmaan liiton (2009, 7) julkaisemassa tapahtumajärjestäjän oppaassa on listattu seuraavia kohtia, jotka on oltava tapahtumajärjestäjällä selvillä ennen tapahtuman toteuttamista. Näitä ovat:

- kenelle
- miksi
- miten
- missä
- milloin tapahtuma järjestetään.

(Etelä-Pohjanmaan liitto 2009, 7.)

Oppaassa on myös nostettu esille toimintasuunnitelman tärkeys. Tapahtuman järjestäminen vaatii tarkkaa ajanhallintaa sekä vastuualueiden jakamista (E-P:n liitto 2009, 9). Oppaan toimintasuunnitelmassa tärkeimpinä kysymyksinä esitettiin, kuka tekee, milloin tekee ja miten tekee. Etelä-Pohjanmaan liitto (2009, 11) on myös listannut neuvoja hyvän rahoitussuunnitelman laatimiseksi. Tulo- ja menoarvio, kannattaa olla oppaan mukaan sellainen, että se on pilkottu mahdollisimman pieniin kohtiin. On myös tärkeää tietää jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa, mistä tapahtuman rahoitus koostuu (E-P:n liitto 2009, 11). Oppaan mukaan tärkeimmät kysymykset budjettiin liittyen ovat seuraavat: Onko tapahtumalla lipputuloja? Saako tapahtuma muuta rahoitusta yhteistyökumppaneilta tai avustuksista? Mikä on tapahtuman oma rahoitusosuus? (E-P:n liitto 2009, 11.)

Elina Saksala (2015, 172–173) nostaa samankaltaisia asioita esille teoksessaan Tuottajan käsikirja. Saksala on nostanut erityisesti tavoitteiden asettamisen tärkeyden esille projektin hallinnassa. Saksalan mukaan on ensisijaista varmistaa, että tapahtuman tavoitteet sekä ajatus siitä, mitä ollaan tekemässä, missä ja milloin, ovat selvillä. Saksala (2015, 174–175) painottaa lisäksi resursoinnin tärkeyttä. Hänen mukaansa työsuunnitelman tekeminen on tärkeää ja siihen tulisi sisällyttää resurssit, budjetti sekä henkilökunta, joka on saatavissa. Saksalan (2015, 172) mukaan kannattaa myös varmistaa, että projektin tavoitteet ovat mahdollista saavuttaa niillä resursseilla, jotka ovat käytössä.

Kulttuuria kaikille –palvelu on kulttuurin ja taiteen alalla toimiva palvelu, jonka tehtävänä on tarjota tietoa kulttuuritoimijoille saavutettavuuden ja moninaisuuden kysymyksissä (Kulttuuria kaikille –palvelu, 2017). Kulttuuria kaikille -palvelu on julkaissut saavutettavuuden oppaan, jossa tarjotaan tapahtumajärjestäjälle tietoa tapahtuman saavutettavuuden kehittämisestä (Kaartinen & Linnapuomi 2015, 1).

Saavutettavuuden oppaassa tarkastellaan saavutettavuutta monesta eri näkökulmasta, joista pisteytystyökaluun sovellettiin kolmea näkökulmaa. Näkökulmat olivat esteettömyys, hinnoittelu sekä moninaisuus. Esteettömyys tarkoittaa, että tapahtuman tiloissa on helppo liikkua ja että tiloihin saapuminen on mahdollista kaikille, riippumatta yksilöllisistä ominaisuuksista (Kaartinen &

Linnapuomi 2015, 28). Hinnoittelu tarkoittaa sitä, että tapahtuma olisi maksuton tai hinnoiteltu niin, että mahdollisimman monella olisi taloudellinen mahdollisuus osallistua kyseiseen tapahtumaan (Kaartinen & Linnapuomi 2015, 20). Moninaisuutta kunnioittava tapahtuma tarkoittaa sitä, että tapahtuma on kaikille avoin ja se ei syrji mitään ihmisryhmiä (Kaartinen & Linnapuomi 2015, 2).

Edellä esitettyjä ohjeita on sovellettu tuotantotukihakemusten pisteytystyökalun kriteerien suunnittelussa. Ohjeet ovat pohjana myös apukysymysten muodostamisessa. Lisäksi ohjeita on sovellettu toteutussuunnitelman apukysymyksissä sekä rahoitussuunnitelman apukysymyksissä. Saavutettavuuden oppaassa esitettyjä näkökulmia on sovellettu tapahtuman saavutettavuuden apukysymyksissä, fyysisenä, rahallisena sekä sosiaalisena saavutettavuutena.

Kulttuurialan tapahtumatuotannon sekä projektihallinnan kirjallisuuden ja oppaiden perusteella voidaan todeta, että tuotantotukien hakemisessa tärkeintä on hakijan kyky kuvata tapahtuma selkeästi ja realistisesti. Hakijan tulee pystyä myös esittämään tapahtuman tavoitteet sekä keinot ja resurssit niiden saavuttamiseksi. Samoihin johtopäätöksiin päädyttiin myös haastatteluaineiston analyysissä.

Seuraavassa kappaleessa esitellään pisteytystyökalun pisteytys- ja painotusjärjestelmä.

6.3.2 Pisteytys ja painotus

Kaikki kuusi arvioinnin kohdetta (tapahtuman kuvaus ja toteutussuunnitelma, tapahtuman rahoitussuunnitelma, tapahtuman ainutlaatuisuus ja innovatiivisuus, tapahtuman taiteellinen laatu, tapahtuman saavutettavuus ja tapahtuman osallistavuus) pisteytetään asteikolla 1–10.

Jokaiseen arvioinnin kohteeseen on myös liitetty prosenttiluku (ks. kuvio 4 ja 5), joka kertoo, minkä arvoinen tämä arvioinnin kohde on suhteessa muihin arvioinnin kohteisiin. Kaikki pisteet painotetaan prosenttiluvun perusteella. Painotuksien pohjana käytettiin haastatteluaineistoa. Haastatteluaineiston perusteella tärkeimpiä kriteereitä olivat tapahtuman kuvaus sekä toteutussuunnitelma sekä niiden selkeä esiintuominen. Tapahtuman ainutlaatuisuus ja innovatiivisuus sekä

tapahtuman taiteellinen laatu olivat myös haastatteluaineiston perusteella tärkeitä kriteereitä hakemuksen arvioinnissa.

Painotus tapahtuu pisteytyksen jälkeen. Pisteet painotetaan prosenttilukua vastaavalla desimaaliluvulla. Jos prosenttiluku on 20 %, silloin desimaaliluku on 0,20. Jos arvioinnin kohde on painotettu prosenttiluvulla 20, ja se on pisteytetty arvosanalla 7, kerrotaan luku 7 luvulla 0,20, jolloin tulokseksi saadaan 1,40. Tämä luku (1,40) on painotetun pisteen arvo. Parhaimmillaan tuotantotukihakemus voi saada siis yhteensä 1–10 painotettua pistettä.

Jokainen piste painotetaan ja painotetut pisteet lasketaan yhteen. Yhteenlasketut painotetut pisteet antavat kertoimen, jonka avulla päätetään lopullinen tapahtumalle myönnettävä summa. Jos painotetut pisteet ovat yhteensä 7, kerroin on 0,7 (eli 70 %), jos painotetut pisteet ovat 5,05, kerroin on 0,505 (50,5 %) ja niin edelleen. Painotetuista pisteistä saadulla kertoimella kerrotaan se summa, joka saadaan ensimmäisestä genre-työkalusta. Kerrottava summa on sen ryhmän ylin summa, johon tuotantotukihakemus on sijoittunut genre-työkalussa. Tämä kerrottu summa on ehdotus tuotantotukihakemukselle myönnettävästä summasta. Pisteytystyökalu löytyy kokonaisuudessaan kuvana tämän opinnäytetyön liitteistä.

Pisteytystyökalun tarkoituksena on auttaa valmistelijoita arviointiprosessissa. Se antaa valmistelijoille yhtenäisen arviointikriteeristön sekä ohjenuoran tuotantotukihakemuksille myönnettävistä summista. Pisteytystyökalun tavoitteena on antaa kaikille hakemuksille yhtenäiset kriteerit, joiden perusteella hakemuksia arvioidaan.

6.4 Arviointityökalun yhteenveto

Arviointityökalu koostuu kahdesta osasta, genre-työkalusta ja pisteytystyökalusta, jotka pyrkivät vastaamaan haasteisiin, joita valmistelijat kohtasivat tuotantotukien arvioinnissa. Arviointityökalun tarkoituksena on toimia valmistelijoiden apuvälineenä ja ohjeena tuotantotukien valmistelu- ja arviointiprosessissa. Arviointityökalu tarjoaa arviointikriteeristön sekä pohjan, jonka avulla valmistelijoiden on helppo pilkkoa tuotantotukihakemus osiin sekä tarkastella ja arvioida hakemusta.

Arviointityökalu jättää myös tilaa valmistelijoiden omalle harkinnalle, ja on siksi joustava työkalu tuotantotukihakemusten arvioinnissa. Arviointityökalun tavoitteena on tehdä valmistelu- ja arviointiprosessista yhdenmukainen prosessi, jolloin sama prosessi toteutuu jokaisen tuotantotukihakemuksen kohdalla.

7 POHDINTA

Tässä kappaleessa käydään läpi opinnäytetyöprosessia sekä sen haasteita ja pohditaan tehdyn arviointityökalun lopputulosta. Lopuksi pohditaan Tampereen kaupungin kulttuuripalveluiden tuotantotukien tulevaisuutta sekä tuotantotukihakemuksen ja –prosessin kehittämistä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukien arviointiprosessin tämän hetkinen tilanne sekä siihen liittyvät haasteet ja ongelmat. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda arviointityökalu tuotantotukihakemusten arviointia varten. Tavoitteena oli myös kehittää kulttuuripalvelujen tuotantotukihakemusten arviointikäytäntöjä sekä tehdä tuotantotukien arvioinnista nykyistä yhtenäisempi.

Opinnäytetyöprosessi oli kokonaisuudessaan mielenkiintoinen. Erityisen kiinnostavaa oli tutustua erilaisiin avustusmuotoihin. Opinnäytetyön aineistonkeruu- ja analysointivaiheet olivat minulle luontevia. Ne olivat myös opinnäytetyön helpoin ja mielenkiintoisin osuus. Pääsin tarkastelemaan, miten avustustoiminta järjestetään myöntäjän näkökulmasta.

Arviointityökalun rungon muodostaminen oli opinnäytetyön hankalin vaihe, koska siihen oli vaikea löytää sopivia kirjallisuuslähteitä. Arviointityökalu kohdistuu pelkästään kulttuurialan avustushakemusten arviointiin, josta on saatavilla hyvin vähän kirjallisuutta. Tämä johtuu siitä, että kulttuurialalla projektin- ja tapahtumatuotannon arviointiin on alettu tutkimuksellisesta näkökulmasta kiinnittää huomiota vasta viime vuosina. Arviointityökalun muodostamisessa tärkeimmät suuntaviivat syntyivät kulttuuripalveluiden työntekijöiden kanssa tehdyn yhteistyön pohjalta.

Arviointityökalun varsinaisen kriteeristön luominen oli helpompaa, koska sain soveltaa siihen omaa kulttuurialan osaamistani. Kriteeristön luominen ei kuitenkaan sujunut ongelmitta. Arviointityökalun kriteeristön pohjaaminen kulttuurialan kirjallisuuteen oli haastavaa. Kulttuurin ja taiteen arviointi sekä niiden laadun määrittäminen ovat usein subjektiivista ja tästä johtuen ei ole olemassa yleisiä kriteereitä, jotka määrittäisivät niitä.

Mielestäni olisi ollut kiehtovaa tarkastella muiden kaupunkien tapahtuma-avustusten arviointikäytäntöjä, mutta opinnäytetyö tällöin olisi laajentunut liikaa ja lopputulos olisi jäänyt liian pinnalliseksi. Halusin liittää opinnäytetyöhön kuitenkin kulttuurialan tapahtumatuotannon ja projektinjärjestämisen oppaita, koska ne tarjosivat vankan ja perustellun pohjan arviointityökalun kriteeristölle. Oppaissa käsiteltiin samoja teemoja, jotka nousivat myös esille haastatteluaineistosta. Kirjallisuuslähteiden lisäksi arviointityökalun kriteeristö syntyi Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen kanssa tehdyn yhteistyön sekä oman asiantuntemukseni pohjalta.

Opinnäytetyön tavoitteena ollut arviointityökalu onnistui mielestäni hyvin. Arviointityökalu vastaa juuri niihin haasteisiin, joita haastatteluaineiston perusteella kulttuuripalveluiden tuotantotukien arviointiprosessista nousi esille. Arviointityökalu luo raamit myönnettäville summille ja yhtenäistää tuotantotukihakemusten arviointia.

Opinnäytetyön toimeksiantaja Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut, testasi arviointityökalua käytännössä sen valmistuttua. Arviointityökalusta saatu palaute on ollut positiivista ja työkalun on koettu vastaavan niihin haasteisiin, joita arviointiprosessissa havaittiin. Arviointityökalu koettiin myös selkeäksi ja helppokäyttöiseksi.

Opinnäytetyön perusteella Tampereen kaupungin kulttuuripalvelujen tuotantotukiin voidaan esittää muutamia kehitysideoita. Kehitysideat nousivat esille sekä haastatteluaineistosta että omista havainnoistani. Kehitysideat kohdistuvat sekä tuotantotukihakemukseen että tuotantotukiprosessiin. Hakemukseen kohdistuvat kehitysehdotuksen on esitetty haastatteluaineiston analyysissä. Tuotantotukiprosessiin kohdistuvat kehitysideat olivat:

- sähköinen hakuprosessi
- tuotantotuen saajalle velvollisuus jälkiraportin laatimiseen
- jälkiraporttien seuranta.

Sähköinen hakuprosessi olisi lähestyttävämpi ja helpompi sekä tuen myöntäjän että hakijan näkökulmasta, minkä ohella se voisi tuoda uusia hakijoita tuotantotukien

piiriin. Sähköinen hakuprosessin käyttöönottoaminen helpottaisi myös myönnettyjen tukien seuranta. Jälkiraporttien laatimisvelvollisuus sekä raporttien seuranta antaisivat ajankohtaista tuen myöntäjälle selkeää ja kokonaisvaltaista kuvaa siitä, millaisille tapahtumille tuotantotukia on myönnetty. Sähköinen asiointi mahdollistaisi myös hakemusten tarkastelun ja vertailun nykyistä helpommin.

Tuotantotukihakemukseen ja tuotantotukiprosessiin kohdistuvat kehitysehdotukset ovat ajankohtaisia ja niiden avulla arviointiprosessista voitaisiin saada valmistelijalle vielä selkeämpi. Tuotantotukihakemuksen ja -prosessin muutokset voivat luoda tarpeita arviointityökalun päivittämiseksi. Excel-taulukon luotu arviointityökalu on suunniteltu niin, että sitä on helppo tulevaisuudessa päivittää vastaamaan uusia tarpeita. Tampereen kaupungin kulttuuripalvelut ovat päättäneet siirtää tuotantotukien hakuprosessin sähköiseen muotoon vielä vuoden 2017 aikana. Samalla tarkastelun kohteeksi otetaan tuotantotukien hakulomake.

Opinnäytetyöprosessi syvensi tietämystäni kulttuurialan tapahtuma-avustuksista. Opin myös paljon kulttuurialan avustushakemuksista sekä niiden tärkeydestä tuen myöntämisen näkökulmasta. Opinnäytetyön tekeminen antoi minulle hyvät valmiudet avustushakemusten arvioinnin parissa työskentelyyn sekä avustushakemusten laatimiseen myös tulevaisuudessa.

LÄHTEET

- Etelä-Pohjanmaan liitto. 2009. Tapahtumajärjestäjän opas. [Verkojulkaisu]. Seinäjoki: Etelä-Pohjanmaan liitto. Julkaisusarja C, hallinnolliset asiakirjat ja tilastojulkaisut. C:57. [Viitattu 6.4.2017]. Saatavana: http://www.epliitto.fi/~epliitto/images/C_57_Tapahtumajarjestajan_opas.pdf
- Kaartinen, S. & Linnapuomi, A. 2015. Tapahtumia kaikille! Opas saavutettavan kulttuurifestivaalin järjestämiseen. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Kulttuuria kaikille – palvelu. Kulttuuria kaikille –palvelun julkaisuja 1/2015. [Viitattu 7.4.2017]. Saatavana: http://www.cultureforall.fi/doc/tietopaketti_oppaat/Tapahtumia_kaikille_opas.pdf
- Kulttuuria kaikille –palvelu. 6.4.2017. Tietoa meistä. [Verkkosivu]. Helsinki. [Viitattu 7.4.2017]. Saatavana: http://kulttuuriakaikille.fi/tietoa_meista
- Robson, C. 2001. Käytännön arvioinnin perusteet: Opas evaluaation tekijöille ja tilaajille. Suomentanut työryhmä: Tuija Lindqvist, Maisa Maaniittu, Eila Niemi, Petteri Paasio & Leea Paija. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Saksala, E. 2015. Tuottajan käsikirja. Helsinki: Like Kustannus Oy.
- Tampereen kaupunki. 21.11.2016. Tampereen kaupungin avustustoiminnan yleiset periaatteet. [Verkojulkaisu]. Tampere. [Viitattu 16.2.2017]. Saatavana: http://www.tampere.fi/tiedostot/a/63PYVHBMD/Avustustoiminnan_yleiset_periaatteet_kh_21112016.pdf
- Tampereen kaupunki. 23.1.2017a. Hyvinvoinnin palvelualue. [Verkkosivu]. Tampere. [Viitattu 16.2.2017]. Saatavana: <http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/organisaatio/hyvinvoinnin-palvelualue.html>
- Tampereen kaupunki. 23.1.2017b. Hyvinvoinnin palvelualueen organisaatiokaavio 2017. [WWW-dokumentti]. Tampere. [Viitattu 18.3.2017]. Saatavana: <http://www.tampere.fi/tiedostot/h/xx2he2e2F/hyvinvoinninpalvelualue-organisaatiokaavio2017.pdf>
- Tampereen kaupunki. 1.2.2017c. Avustukset ja apurahat. [Verkkosivu]. Tampere. [Viitattu 20.3.2017]. Saatavana: <http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/yhteystiedot-ja-asiointi/avustukset.html>
- Tampereen kaupunki. 6.2.2017d. Sote- ja maakuntauudistus Pirkanmaalla. [Verkkosivu]. Tampere. [Viitattu 28.3.2017]. Saatavana: <http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/talous-ja-strategia/sote-ja-maakuntauudistus/pirkanmaalla.html>

Tampereen kaupunki. 7.2.2017e. Kulttuuripalvelut. [Verkkosivu]. Tampere. [Viitattu 16.2.2017]. Saatavana: <http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/organisaatio/hyvinvoinnin-palvelualue/kulttuuri-ja-vapaa-aikapalvelut/kulttuuri-ja-taideyksikko.html#yleisetkulttuuripalvelut>

Tampereen kaupunki. 7.2.2017f. Tuotantotuet. [Verkkosivut]. Tampere. [Viitattu 16.2.2017]. Saatavana: <http://www.tampere.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulttuuri/kulttuurin-tekijoille/tuotantotuet.html>

Tampereen kaupunki. 7.2.2017g. Tuotantotukihakemus. [WWW-dokumentti]. Tampere. [Viitattu 20.3.2017]. Saatavana: http://www.tampere.fi/tiedostot/k/oFBr6zPI3/tuotantotuki_kuto10.pdf

Virtanen, P. 2007. Arviointi: arviointitiedon luonne, tuottaminen ja hyödyntäminen. Helsinki: Edita Prima Oy.

AINEISTOT

Haastattelut. 2017. Valmistelijoille toteutettu haastattelu. [Henkilökohtaiset sähköpostiviestit]. Vastaanottaja: Mariia Pyylampi. [Viitattu maaliskuussa 2017].

Tampereen kulttuuripalvelut. 2017. Tuotantotukimäärärahat vuonna 2016. Tampere. Julkaisematon.

Tampereen kulttuuripalvelut. 2017b. Tuotantotukihakemukset ja päätökset vuonna 2016. Tampere. Julkaisematon.

LIITTEET

Liite 1. Tuotantotukihakemus

Liite 2. Pisteytystyökalu

LIITE 1 Tuotantotukihakemus

1/2

Tampereen kaupunki / Kirjaamo
PL 487, 33101 Tampere (käyntiosoite Puutarhakatu 6)

Kulttuuri- ja nuorisopalvelujen asiakaspalvelu
Puh. (03) 5656 6137 faksi (03) 5656 6756

D TUOTANTOTUKIHAKEMUS KULTTUURIPALVELUT

www.tampere.fi/kulttuuri

Saapunut / / 20
Dno Kuvato: / / 20

Hakemus on jätettävä ennen tapahtuman toteutumisajankohtaa.
Hakemus toimitetaan kaupungin kirjaamoon (osoite yllä).

HAKIJAYHTEISÖ	
Yhteisön nimi	Y-tunnus

VASTUUHENKIÖ	
Nimi	Puhelinnumero
Katuosoite	Sähköposti
Postinumero	Postitoimipaikka

HANKKEEN ESITTELY	
Toteutumisajankohta	Arvioitu yleisömäärä
Paikka	

RAHASTONHOITAJA	
Nimi	Puhelinnumero
Katuosoite	Sähköposti
Postinumero	Postitoimipaikka

ANOTTAVA SUMMA	
	euroa Tilinhaltija
Pankkiyhteys	

Talousarvion tuotantotukihankkeisiin tarkoitettu määräraha on haettavissa koko vuoden. Ennen hakemuksen jättämistä voi olla yhteydessä koordinaattoreihin.

Kulttuuritoimen mukana olo hankkeessa edellyttää, että annettu tuki palautetaan, jos hanke ei toteudu tai tukea käytetään muuhun kuin anottuun tarkoitukseen. Yhteistyötahojen tulee antaa viranhaltijalle tämän tarpeelliseksi katsomia tietoja projektin käsittelyä varten, taloudellisen tuen osoittamista ja käytön valvontaa varten. Kuluselvytys on tehtävä yhden kuukauden (1 kk) kuluessa tilaisuuden, tapahtuman jne. toteutumisesta.

LIITE 1 Pisteytystyökalu

TUOTANTOTUKIEN PISTEYTYSTYÖKALU 2017							
KRITEERIT	HAKEMUKSEN ARVIOINTI (30 %)		SISÄLLÖN ARVIOINTI (70 %)				
	TAPAHTUMAN KUVAUS JA TOTEUTUSSUUNNITELMA 20 %	TAPAHTUMAN RAHOITUSSUUNNITELMA 10 %	TAPAHTUMAN AINUTLAATUISUUS & INNOVATIIVISUUS 25 %	TAPAHTUMAN TAITEELLINEN LAATU 25 %	TAPAHTUMAN SAAVUTETTAVUUS 10 %	TAPAHTUMAN OSALLISTAVUUS 10 %	
APUKYSEMYKSET	Kuka? Missä? Milloin? Mitä? Miksi? Onko tapahtuman sisältö, tarkoitus ja tavoitteet esitetty selkeästi? Kuka järjestää tapahtuman, missä ja milloin? Onko toteutussuunnitelmaa? Millaisilla resursseilla toteutetaan? Onko toteutussuunnitelma aikatalutettu?	Onko tapahtuman budjetti realistinen? Onko tapahtuman menot eritelty? Onko tapahtuman tulot eritelty? Jakautuvatko kustannukset tasaisesti? Mihin anottu tuki on suunnattu? Onko tapahtumalla omaa rahoitusta? Onko tapahtumalla muuta rahoitusta? Saako tapahtuma muuta avustusta?	Onko tapahtuma ainutlaatuinen Tampereella? Onko genren tapahtumia paljon? Onko tapahtuma genrensä sisällä ainutlaatuinen? Onko yhdisteleekö tapahtuma monia taiteenlajeja? Rikkooko tapahtuma taiteenlajien rajoja? Järjestetäänkö tapahtumaa ensimmäistä kertaa?	Onko tapahtuma ammatillisesti toteutettu? Ovatko tapahtuman toteuttajat ammattitaitoisia? Onko tapahtuman sisältö mietitty huolellisesti? Muodostavatko tapahtuman sisällöt eheän kokonaisuuden? Onko tapahtuman sisältö korkealaatuista?	Onko tapahtuma saavutettavissa fyysisesti, rahallisesti sekä sosiaalisesti? Onko tapahtumaan saapuminen kaikille mahdollista? Onko tapahtuma kaikille avoin? Onko se maksuton? Onko kohderyhmä rajattu? Onko toteutuksessa mietitty erityisryhmiä?	Onko tapahtumassa osallistavia osuuksia? Onko tapahtumalla oheisohjelmaa, jossa yleisö voi osallistua toimintaan tai toteutukseen? Onko tapahtuma helposti lähestyttävä? Osallistaako tapahtuma kävijöitään suunnittelemaan tai toteuttamaan ohjelmaa?	
PISTEET (1-10)							
PAINOTUS	20 %	10 %	25 %	25 %	10 %	10 %	100 %
PAINOTETUT PISTEET	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KERROIN							0

RYHMÄN YLÄRAJA	KERROIN	MYÖNNETÄÄN (PYÖRISTETÄÄN YLÖS TAI ALAS)
	0,000	0,00 €